

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.

Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 666.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társainál.

Társzerkesztő:

Dr. Ambrózy Ágoston

Felölős szerkesztő:

Dr. Buza Barna

Társzerkesztő:

Dr. Székely Albert

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, féldévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket a legutányabb árban közölünk.

Előfizetőinkhez!

Felkérjük lapunk tisztelt előfizetőit, hogy a április végén lejárt előfizetési díjat lehetőleg postafordultával küldjék be, nehogy a lap további küldésében akadály legyen.

Ujhely fejlődése.

Mindnyájunknak vágya és törekvése, hogy Ujhely minél szebben, minél gyorsabban fejlődjen. S megvan Ujhelynek a jogcím is bőven a fejlődésre. Magyarország egyik legnagyobb vármegyéjének a székvárosa joggal igényelheti, hogy meglegyen a módja a kifejlődésre, a növekedésre.

Igaz, hogy sok természeti, földrajzi akadály van Ujhely fejlődésének. A fekvése nem kedvező. A vármegye elnyult, hosszú formája se alkalmas arra, hogy a székvárosát könnyen táplálja és emelje. De akarattal, igyekezettel és munkával mindezeket a hátrányokat lehetne segíteni, s Ujhely jelentékeny várossá emelkedhetnék, ha megvolna hozzá hatóságainkban, közönségünkben az igyekezet, s vármegyénkben a jóakarát.

Mert minden vármegyének első sorban a székhelye iránt vannak kötelességei, s hogy a vármegye jóindulata és támogatása milyen magasra tud egy várost emelni, annak példáját láthatjuk mindenfelé körülöttünk.

Nézzük csak meg Szabolcs vármegye térképét. Ez a térkép érthetően mondja el, hogy mi mindent tesz Szabolcs vármegye az ő székvárosáért, s milyen előnyös helyzetet teremtett számára.

Ahány utja van Szabolcs vármegyének, az mind Nyiregyháza vezet keresztül. Ahány vasúti vonal szeli Szabolcsot, az mind Nyiregyháza fut össze. Hat irányból jön vasút Nyiregyháza: Szerencs, Csap, Mátészalka, Vásárosnamény, Debrecen és Tiszapolgar felől. Csuda-e, ha ilyen kedvező közlekedési helyzetben bámulatosan fejlődik Nyiregyháza? Pedig vízi út dolgában még rosszabb a helyzete, mint Ujhelyé, mert Ujhelytől egy félóránnyira folyik a Bodrog, Nyiregy-

házától pedig 50 kilométernyire sehol sincs folyó.

Zemplén területe 2000 négyzet kilométerrel nagyobb, mint Szabolcs, lakossága százezernél több. S a székvárosa mégis csak félszázalékos, mint Nyiregyháza.

Megértjük a térképről ennek is az okát. Főoka a kedvezőtlen földrajzi fekvés. De hogy az emberek se siettek ezen a kedvezőtlen helyzeten egyéb módokon segíteni, azt láthatjuk a vasutak számáról s elrendezéséről is.

Nyiregyháza 6 felől, Ujhelyre csak 3 felől jön vasút: Szerencs, Csap és Mezőlaborc felől. S a mezőlaborci vonal vidékének a forgalma is nagy részben eltérőldik Legényén át Kassa felé.

Uj vasutakat terveznek itt is, de valamennyit Ujhely kárára. Így pl. a Mád-zombor-Hidasnémeti vasút, amelyre a vármegye 50000 koronát szavazott meg, fényesen alkalmas arra, hogy Alsó-Zemplén forgalmát elterelje Ujhelytől Kassa felé, hogy Mád, Tállya, Szerencs és környéke is Ujhely helyett Kassára járjon.

A tervezett bodrogközi vasút szintén igen jó lesz arra, hogy a bodrogközi forgalomból még azt is, ami eddig Ujhelybe jött, Patakra vigye. (Külömben Bodrogköz forgalmának Patakra erőszakoskását már megkezdtek akkor, mikor a megyei utat Patak felé határozták kiépíteni.)

Még egy harmadik vasutat tervezgetnek: Bánóctól Ungvár felé. No hát ez is arra való, hogy a Laborevölgy forgalmát Ungvárra vagy Beregszászra vigye.

Ime, ez a különbség Zemplénnek és Szabolcsnak közüti is vasúti politikája közt, s ebből érthető, hogy miért csak félszázalékos város ma Ujhely, mint amilyené Nyiregyháza egy emberöltő alatt kifejlődött.

S ebből következik Zemplén vármegyének s az ujhelyieknek a kötelessége is: változtatni az eddigi kapkodó, rendszertelen irányon, s olyan közlekedési politikát kezdeni, amely a vármegye forgalmát nem szórja szét más vármegyék felé, hanem a vármegye szívében központosítja.

Sokat tenne ebben az irányban már az is, ha a bodrogközi vasutat Bodrogzserdahelyen át Ujhelybe hoznák. A bánóc-ungvári vasút helyét pedig egy nagyon értékes gazdasági vasútvonalat lehetne kiépíteni Ujhely—Szőlöske—Ladmóc—Zemplén-

Céke—Jesztreb—Sztírnyeg—Népepest—Abara—Deregyó—Ungvár irányában, kiágazással pl. Abarától Szalók—Butka—Sámogy—Nagy-mihály felé. Ez a vasút a gazdag Laborcvölgy egész forgalmát Ujhelybe hozná.

Egy harmadik nagyon hasznos vasúti vonal épülhetne Ujhelyből a Hegyköze: Széphalom—Mikóháza—Pálháza—Hollóháza—Abajszadány—Csány irányában. Ez is egy gazdag vidéket csatolhatna Ujhely torgalmába, s bizony mindenik jobban kifizetné magát, mint a mád—hidasnémeti vonal s a vármegye is inkább áldozhatna rájuk.

Ilyen vasúti összeköttetés mellett aztán nem csak a kereskedelme, a piaca élénkülne Ujhelynek, de ipara is fejlődne, s ha bejön a külön vámtérület, igen könnyen lehetne itt állítani tel egy-két hasznos gyárat, pl. szövőgyárat, cukorgyárat vagy famunkagyárat, mert a vasúti vonalokon a nyersanyag könnyen volna ide szállítható.

Gondolkozzunk ezeken a kérdéseken, hisz ezek foglalkoztatják most mindentelét a közéletet, s igyekezzünk megteremteni Ujhely jövő fejlődésének alapjait!

Buza Barna.

Az ujhelyi petíció tárgyalása. A január 26-án lefolyt választáson kisebbségben maradt Molnár Béla-párt által beadott petíciót a curia holnap délelőtt veszi tárgyalás alá. A petíció aláírók ügyvédje dr. Mezei Pál fővárosi ügyvéd, választás védő dr. Grósz Dezső sátoraljujhelyi ügyvéd lesz, míg a megtámadott választási elnököket dr. Fried Lajos ügyvéd fogja védeni.

Mecner Béla első parlamenti beszéde. A Bodrogköz népszerű követe, Mecner Béla e hó 8-án tartotta szüzbeszédét. Az egyesült ellenzék főirányának vélelmére szólalt föl és az egész Ház figyelmét magára irányította eszmékben és érvekben gazdag beszédével, melynek hatása alól még az ellenpárt sem tudta magát kivonni. Az ellenzék a beszéd befeljesítésével tömeges gratulációjával halmozta el a szónokot.

Pan-román törekvések.

— Jolland Arthur dr. egyetemi tanárnak a Hungary épr. 15-iki számában megjelent cikke. A szerző engedélyével fordította: Ambrózy Ágoston. —

A Contemporary Review áprilisi számában egy őrlött cikk vonta magára figyelmemet. Különösen két dologl ütköztem meg: először, hogy egy előkelő angol folyóirat ily minden történelmi és erkölcsi alapot

nélkülöző koholmányok szemétdombjának tért ad hasábjain; másrészt bámulok a szerző arcátlánságán, hogy ilyesmiket összefirkálhatott. Az az állítás pedig, hogy a cikk egy budapesti professortól származik ugyanazon szomorú tájékozatlanságnak tudható be, melyet a kiadó már a cikk közlésének megengedésével elárult és a földrajzi ismeretek azon hiányosságának, amely lehetővé teszi Budapestnek Bukaresttel való összevetését és amely csak természetes következménye azon sajnálatos ténynek, hogy a földrajz az angol tanítási rendszer mostohagyvermeke.

De nem ez a lényeg. Azért vettem tollat a kezembe, hogy azokat, akik a magyar nemzetet méltatlanul, mélyen megsértették, megbélyegezzem ez ország angol lakóinak szemében is. Nem tudom, hogy a folyóirat szerkesztőjét politikai szempontok vezérelték-e, midőn a cikknek helyt adott, de mint angol emberek mindenesetre elsőrendű kötelessége, hogy tévedését beismerve, a hibát jóvá tegye.

„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré.” — Magyarország a magyaroké, épügy mint Anglia az angoloké; és amint Angliában a celtok, franciák, normannok, germánok beolvadtak az egységes angol nemzettestbe s hivatalos nyelvük az angol lett, ép úgy itt az ideje, hogy ennek a hazának kümbüöző nemzetiségi töredékei is lemondjanak centrifugális hajlamaikról és arról az olesó diósóségről, hogy magukat igaztók önkénykedéseinek időrdőre alárendeljék. Magyar honpolgar címre csak az tarthat igényt, aki a hazaszeretben egygyé forrott Magyarországot valja nemzeti ideáljának. Szeretném, ha minden embert, aki magyar földön él, magyar levegőt szel, és magyar kenyeret eszik, Chatam ams hires beszédének szövege hatna át, melylyel a nagy államférfiu a skótok angolelles politikáját megbélyegezi.

Lássuk most már a fenn említett cikk legkiáltóbb tévedéseit:

1. A nemzetiségi küzdelmek: mit jelent ez? Ugyanazt, ami jelentené Angliában egy nép-töredéknek azt a törekvését, hogy Dublin vagy Edinburgh külön parlamentet kapjon és minden bevándorló népek megengedessék, hogy saját nyelvt hivatalos nyelvként használhassa. Amily természetes, hogy az állammal való közlekedés és az állam növeben történő minden intézkedés egyetlen nyelv használatát követeli meg, ép oly természetes, hogy a magyarok politikája e téren sem irányulhat másra, mint egy homogén nemzet megteremtésére.

2. Ami a magyaroknak a nem magyarokkal való számárányát illeti, régi tapasztalat, hogy a statistika e téren csal. Itt nem az eredet, hanem az érzelmek szerint kell a mérleget föllállítani. Az pedig kétségtelen, hogy a magyar érzelműek óriási többségét képezik az ország lakosságának.

3. Azok az argumentumok, amelyekkel a cikk szerzője az *erdélyi uni* kérdésében él, igen hasonlóan hat. zának az 1801-iki eszárúli leirat 19. §-ához: „Ami Erdély nagyfeledelemiségűnek Magyarországgal való unioját illeti, mely a szász és román nemzet szabad beleegyezése nélkül lón elhatározva, megjegyzendő, miszerint ezen unio soha teljes törvényerőre nem lépett, az egyoldaluan hozott határozatok kihirdetése után tettleg felbomlott s egyáltalán mindaddig kihivhatetlennek lézen tekintendő, valamint Erdélynek nem magyarajku lakosai nemzetiségi érdekeiket ezen unio által veszélyeztetve látják s a birodalom ebbeli igényei és érdekei kellőleg biztosítva nem lesznek.”

A második felirat erre így felelt: „Magyarország és Erdélynek egyesülését mind Magyarországnak, mind Erdélynek törvényes országgyűlése ünnepelesen elhatározta, s ezen határozatokat ő felségének szentelése törvényerőre emelte.

Ha a szászok és románok erdélyi által ki lettek volna zárva az erdélyi országgyűlésből, vagy ha a törvény mellőzésével oda meg nem hivattak volna; ha az országgyűlés rendkívüli módon, szokatlan alakban hivatott volna össze; ha nem a valóságos többség határozott volna, vagy valamelyik rész erőszakkal gátoltatott volna szavazatának szabad kijelentésében: inkább lehetne szólni arról, hogy a határozat a románok és szászok szabad beleegyezése nélkül hozott, s inkább lehetne kétséget támasztani annak érvénye ellen.

De Erdélynek azon országgyűlése, mely az egyesülést elhatározta, szorosán az erdélyi törvények értelmében hivatott össze. A határozat pedig abszolút többséggel hozott meg.”

A felelet tehát világos és határozott.

A történelmi tények meghamisítása, amilyen pl. az állítás, hogy az Unio 1805-ben jött létre, betetőzést nyer a makacs, jogtalan eljárások egész sorozatában (pl. Kolozsvárnak Cluy-vá való átkeresztelése.) Az unioról már az 1801-iki felirat, mint befejezett tényről beszél és ha nem csalódom — mert az ellentmondások ezen tömkelege szinte megzavarja az embert — már az 1848-iki törvényhozásban vannak alapkövei lerakva. Ha cikkirő Kolozsvárról Klausenburg néven tesz említést, még inkább megérttem — mert idegen térképeken tényleg ily néven szerepel. De Cluy! Olyan ez, mintha az mondandóm, hogy Londiniumban lakom s kirándulásokat szoktam tenni Eboracum s Castrába (London, Jork és Chester régi nevei.)

4. A választások. Cikkirő panaszok, hogy a románok nincsenek képviselve a parlamentben, mert a választókat csendőrökkel terrorizálták (sic!) Nos, ha jól emlékezem, egy román kerületben a kormánypartí jelöltnek az ellentábor fenyegető magatartása miatt vissza kellett lépnie.

Helyszűke miatt csak röviden emlíkezem még meg a magyar gyűlőtovábbi szenvedélyes kitöréseiről.

Minden művelt ember megérettel fogja visszautasítani azt a hangot, amelyen cikkirő a magyar nyelvről beszél. És micsoda siralmas nyelvérzéké vallanak absurd nyelvezeti állításai! Legyen elég annyit mondanom, hogy Shakespearének Petőfi, Vörösmarty, Arany és Szász-féle fordításai költészeti szépségeikre nézve csekénnél utóbbra az eredetit. A magyar nyelv mesterileg kifejező, gazdag nyelv. A magyarok azt mond-

hatják nyelvük bírálgoatóinak, amit Byron mondott kritikusanak:

„Higgy az asszonyoknak, a sirlifelnak Vagy bármí másnak, ami hamis, De ne adj hitelt a kritikásoknak, Akik önmagukkal sincsenek tisztá- [ban. . .”

A mi kritikus-barátunk középkori Don Quixotteriának gunyolja a magyarok lovagiaságát. En azt mond, hogy ebben tulajdonkép nincs s sértés. A mai realiztikus világban a lovagiaság egy oázisa — nevező az középkorinak vagy ahogy tetszik — valóságos pihenője az érdek hajszatban kifáradt emberi szellemnek. És aztán a lovagiaság elég ok arra, hogy ennek a földnek kenyerén élő idegen elemek megmosolyogják a magyar vendégszeretet? Jól mondta Tennyson: „minden ember a mérges legyek egész raját hordozza fejében.”

Vajjon tudomással bír-e az a jó ember arról, hogy Magyarországon már megszűnt a jobbágyság? Kétfel.

Ami Magyarország törvénykezését s igazságszolgáltatását illeti, csak annyit mondok, hogy az mindig megállja helyét az Angliáé mellett; sőt büntető törvényük tekintetében, azt hiszem, a magyarok fölöttünk állanak. A látszólagos igazságtalanságok esetei e tekintetben nem képezhetnek kriteriumot. Azokkal szörványosan minden nemzet büntető jogában találkozunk, mert a jog ezen ágának oly elmaradhatlan kiegyesítői, akárcsak az irodalmi bíralatnak a történelmi s személyi méltatás.

Azt tanultam gyermekkoromban, hogy Magyarországot egy a művelt nyugat védőbástyája kelet betöréseivel ellen — és tanárom nem magyar ember volt. A török háborúk nagy hősei, amint neveik hangzásából kiviszem, mindannyian magyarok voltak. Lehet, hogy tévedek, mert „errare humanum”; de lehet, hogy tisztán látok, mert nem vagyok panromán.

Feljegyzésemnek a konkluziója olyanféléen hangzik, hogy „savanyu a szőlő.” A gyűlölködő cikkirő nem kevésbé hajlandó reményleni, mint azt, hogy ez a föld, Magyarország-Ausztria gerince egy valami Pan-Román-Balkán szövetséghez kapcsolódó, Magyarország egységének megbontására irányuló „igatásos” sokszor kiderülték már, de az igazatok mindig igen enyhe büntetésben részesültek.

Nos hát — ily megdöbbentő tájékoztatásnak s ily féktelen gyűlölködésnek nem volna szabad első-rangú angol folyóiratban napvilágot látni. A hiba ott van, hogy a mi angol újságaink helytelenül informáltaknak a magyar dolgokról (a legtöbb ugyanis elegendőnek tartja, ha Bécsben tart levelezőt, aki természetesen mindent a bécsi körök szemüvegén át néz) és hogy a vezető körök nem akarnak oly embereket állítani az ország élére, akik a kezükbe adott hatalommal ellenállnának a magyar nemzet politikai vezetőszeropé és becülete ellen irányuló aláásási kísérleteknek.

Csak egy közmondásra akarom még fölhívni Szerkesztőt ur figyelmet: „cuculus non facit monachum”: — Cikkirő ur, érti, mi az?

A MEGYE ÉS Város

Tulérzékenység. Lapunk április 20-iki száma egy cikkében a városánban uralkodó lassúsággal foglalkozott. s erős, de objektív hangon, s anélkül, hogy személyeket megnevezett, vagy

bárcire is célzott volna. elítélte a községi bizonyítványok kiállításában való feltűnő hanyagságokat.

Pár nap múlva nagy meglepetésünkre levelet kaptunk Bajusz Ernő helyettes közigazgatási gyakornok urtól, amelyben tudatja velünk, hogy a cikk íróját ő neveletlen, komisz fráternek tartja. Mi pedig válaszképen tudatjuk Bajusz Ernő urral, hogy közleménye folytán beadtuk ellene a bűnvádi kifogásintést, s így a cikk elleni kifogásait majd a bíróság előtt lesz módjában kifejeíteni.

A polgármester urtól pedig azt kérdezzük, hogy az ő helyesléseivel találkozik-e a panaszok elintézésének ez az új, s eddig országszerte ismeretlen módja? Mert ha ma becsületsértésekkel felelnék a tisztviselőkhöz az ellenük emelt panaszokra, akkor holnap biztosan revolver-lövésekkel fogják üdvözölni azt, aki a működésükkel nincs megelégedve s így jó lesz ezentul győző-álló páncélt ölteni, ha a város házára megynük ügyeinket sürgetni.

Végül azt is szeretnők tudni, hogy a városi tisztviselőkhöz hanyagság miatt panaszra miért épen Bajusz Ernő helyettes közig. gyakornok ur felé? Ő éri talán magát hanyag tisztviselőnek s azért szólal fel személyes kérdésben? Vagy tán a többi hanyag tisztviselőkhöz bánt meg a becsületsértéssel?

A szerkesztőség.

× **Képviselőtestületi ülés.** Sátoral-jaujhely város képviselőtestülete f. hó 12-én d. u. 3 órakor ülést tart a következő tárgysorozattal: a) Waller Józseffel és Fuchs Jenővel kötött szerződésnek elfogadása; b) az 1903. évi zárszámadás tárgyalása; c) építési bizo. tság javaslata a főnyomoztatás tárgyában; d) Piszar Mária illetőségi ügye; e) pénzügyi bizottság javaslata a függetlenség kör által rendezett tanamulatságnál befizetett szinbázbőr elengedése tárgyában; f) ugyanaz a sátoraljaui helyi katolikus kör hasonló tárgyu kérvénye; g) a pénzügyi bizottság javaslata a Diana fürdő-jegy beszedése és az ipartestület által kért telek átengedése tárgyában.

× **Pótadóemelés.** A vármegye törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a gyámpénztári sikszasztás folytán beállott 128.012 K. 39 fillérvnyi hiány fedezésére 130000 korona 64 évi lejáratu kölcsönt vesz fel s a kölcsön törlesztése céljából a vármegyei pótadót 1/4 %-al már a folyó évi január 1-től kezdődőleg felemeli. A bizottsági tagoknak a közügyek iránti érdeklődését jellegzik, hogy ily fontos határozatot 21 tag jelenlétében hoztak meg, kik közül kettő a pótadó felemelése és a kölcsön fölvétele ellen, tizenkilencen pedig a javaslat mellett szavaztak.

SZINHAZ

Péntek: Az aranypatkó.

Az aranypatkó című vígjáték volt színen, mely eltérőleg a mostani vígjátékok és bohózatoktól, ment minden erőltetettségtől, szinpadra nem való unalmas, izléstelen pikantériától, s mely mindennek dacára kellemesen hatott a megiehető számu közönségre, — ami a darab sikeres, szép contactusban lefolyt előadásának is köszönhető.

Wollien Ludolf szerepében *Kon-jathy* igazgatót, ki könnyed játékkal és a „Náni” dallal, szűnni nem akaró tapsra ragadta a közönséget.

De nem szabad figyelmen kívül hagyni Ruscheke szerepében *Faragót*, kinek különben már régen ismert kiváló ügyességé dícséretre nem szorul, — valamint báró Wollien Zsigmond szerepében *Szendyzt*.

Szombat: Hajduk hadnagya.

A hajduk hadnagya Rajna Ferenc daljátéka mint udjónság ment.

Az őrparancsnok szolgálatot teljesítő hajdu hadnagyi szolgálati helyét elhagyja, mit háboru idején golyó általi halállal büntetnek; O azonban kegyelem folytán megmenekül a haláltól. E rövid tartalom keretében hazaszeretet, hősiesség, dal, szerelem, lovagiaság, kurucfurfang és bosszu van beszoritva, összekeverve.

A különben is rokonszenves címszerepben *Kadványi* aratta a tapost, amire készütséggel, ügyes játékával, múltán rászolgált, melyből azonban egy részt *Diósi Annának* a jó katonának, hü bajtársnak a Gaston de Jaucourt fess kadétnakadunk, ki a kapott virágra, mint előlegezett jutalomra ügyes, bájos játékkal megszerelte az érdemeket.

Mintsem pár sorban dicserjük, inkább nem szólnunk semmit, csak azt, hogy a strázsmesterné nem köszönné meg, ha egy darabban sokszor paszcolná meg a tapintatos Nagy Gyula.

Tipikus strázsmester volt *Héjas (Faragó)*, — itt említjük meg *Barbarinát (Tábori)*, ki tízről pattant menyecske volt, de akinek nem nagy „ilveize” a szerep megtanulás, mit e darabban illetve szerepében fényesen beigazolt. Mea culpa!

Örömmel vesszük észre, hogy különösen az új darabok kiállitása, pl. e darab első felvonása nagyon eszinos.

Vasárnap: Hajduk hadnagya.

Ismét a „Hajduk hadnagya. A vasárnap estének legérdekesebb szenzációja volt a cemen hullás, mi a polgármester urnak szólt, s kar, hogy a cement darabok irányt tévesztettek, hogy nem olyan helyen estek le, ahol senki sem látja. No de semmi, lesz még cement hullás máskor is, csak baj ne történjék.

Es ezzel az előadással befejeződött a téli szazon.

HIREK.

Tudomásul. Lapunk szerkesztősége május 1-től kezdve Saujhely Kazinczy u. 666 sz. a. van. míg a kiadohivatal ugyanezen ház Rákóczi utcai oldalán van a kiadótulajdonos Landesmann Miksa és társa cég könyv és papir-kereskedésében.

— **Tanitói kinevezés.** A vallás és közoktatás, mintszter Grünhut József brassói lakos, tanitói oklevéllel bíró bölcsészettanhalgatót a nagymihályi áll. elemi iskolához rendes tanitóvá nevezte ki.

— **Gazdasági tanárok áthelyezése.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Gyula y Károly sárospataki gazdasági szaktanárt Breznóbányára, Vitályos Györgyöt az algyógyi földmivos iskolától Sárospatakra helyezte át.

— **Elhunyt körjegyző.** Takács János koskóci körjegyző folyó hó 8-án hosszú szenvedés után Koskócon, 40 éves korában elhunyt. Az elhunytban Schmidt Lajos rendőrkapitány sógorát gyalozlja.

— **Az ivóvíz szűkeglétének** beszerzése tárgyában kelt bizottsági intézkedés alapján a polgármester felhívja mindazokat, akik ivóvíz

Könyv- és papirkereskedésünket, könyvnyomdánkat folyó év **május hó 1-étől** a Rákóczi-utcában levő Róth (Ráczy)-féle házba Nagy Ferencz mellé helyeztük át. **Landesmann Miksa és Társa**

szükségletüket a hatóság közvetítésével kívánják beszerezni, a végezt 1905. évi május hó 8 napjától május hó 12-ik napjáig a hivatalos órák alatt a közigazgatási tanácsosnál jelentkezzenek. A vizára később fog megállapítani.

— **Országos tornaverseny és az ujhelyi diákok.** Május hó 27-én és 28-án országos ifjúsági tornaverseny lesz Budapesten. Az ország 2690 tanulója fog részt venni a nemes versenyben a győzelem dícsőségéért: a fehér zászlóért, melyen aranyos betűkkel van kivarrva az ifjúságnak nagyon is ajánlható jelszó: Küzdj, és bizza bizzál! Az ország diákifjúsága izgatottan várja a verseny napját, csak — sajnos — az ujhelyi diákok nem izgatottak. Az ujhelyi diákok iránt oly mostoha a sors, vagy inkább az állam és a város, hogy már évek óta nincs tornatermük, nincs testgyakorlatuk és így nem is mehetnek fel a pesti versenyre. Pedig hogy szerencsének! Akárkinek a hibája, annyi bizonyos, hogy igen vétkes mulasztás és bűn egy intézetnek az ifjúságát évekig torna nélkül hagyni! Különösen bűn Ujhelyben, ebben az átkozott városban, ahol különben sincs egyetlen egy kirándulóhely se, ahol a szegény könyvművelő és pénzszádkember egy kis jó levegőt szívatna.

— **Térzene.** A gyártelepi zenekar f. hó 14-én déli fél 12-től fél 1 óráig térzenét ad a főutcán, szemben a megyeházával.

— **Uj elemi iskola Nagymihályon.** A nagymihályi izr. hitközség, mint értesülünk, egy elemi iskola építését határozta el. A hitközség előljáróságát az iskola építésére az izr. tankötelesek nagy száma indította és legközelebb egybe fog hivtatni a költségűl, a melytől a költség megszavazását fogja kérni az előljáróság.

— **Tűz.** Való, hogy Szerencs is rég látott érdekesebb es idegizgatottabb tüzet az e hó 8-án éjjel kitört cukorgyári tűznél. A cukorgyár műhelye égett le. Lehet, hogy rövid villam zár okozta; de az is lehet, hogy gondatlanság esete forogt meg. A tűz az esti 7-8 óra tájban keletkezhetett a rézműves műhelyben, hol a sürgős munkára való tekintettel óra szaporulattal dolgoztak. Az ambuláns ór 11 óra tájban vette észre a tüzet. Ekkor már a hatalmas műhely belseje teljesen lángokban állott. Csakhamar kiesapott a fedélzetre is s ezzel az épület sorsa meg volt pecsételve. A kátrányos fedél és oxidációban ugyanis olyan hatalmas tápot nyert a tűz, hogy a cukorgyár minden nagyszerű tüzbiztonsági berendezése mellett is tehetetlen volt vele szemben. A gyári és városi tűzoltóság a veszély jelzésére villámgyorsan a tűz színhelyére érkezett, hol már élenk munkában volt ekkor a Worthington. Mentésre azonban a teljes szélesedend dacára sem lehetett gondolni. Így az egész erőt a tűz lokalizására koncentrálták-e, mely éjjel után 2 órára teljesen sikerült is. A leégett épületben volt elhelyezve a kovács-, rézműves-, rézöntő-, lakatos és bádogos műhely. Mind az öt műhely összes felszerelésével együtt a tűz martaléka lett, amennyiben tudvalevő, hogy az ily nagyobb tüzet kiálló szerszámok is hasznavehetlenné válnak. A kár mintegy száz-ezer korona, mely azonban a biztosításból megtérül.

— **Nyilvános köszönet.** T. Perlstein József urnak Helyben. Nagybecsi közbenjárása mellett Borsi község tüzikásosultjai javára gyűjtött 281 korona azaz kétszáznyolcvanegy korona átvételét a midőn nyugtasuk, ugy tekintességednek, mint a nemesszűni adakozóknak és pedig különösen Nagys. Kossuth Ferenc országgyűlési képviselő urnak, aki 70 koronával és Nagys. Dr. Buza Barna országgyűlési képviselő urnak, aki 100 koronával járult a fenti összeghez ez uton is hálás köszönet-

tünket fejezzük ki. Borsi, 1905. máj. hó 4. Hazafüni tisztelettel: Borsi község előljárósága Nagy Albert körjegyző. *Matisz János bíró.*

— **Lawn-tennis.** A legszebb tavaszi sport, a tennis játék Ujhelyben is rövidesen nagy kedvelésre tesz szert. A szép és kellemes játék üzésére immár 5 nagy, szép pálya is van Ujhelybe, melyeken a kora reggeli és késő délutáni órákban vígan röpdönsnek a rakettevete lapdák a diadalmas gémeikért. Egyik tenniszársaság a Dókus-lak kertjében, a másik a régi kórház kertjében, egy harmadik a Berta gözmalom mellett, egy másik az uszoda melletti pályán és a Dohánygyár kertjében veszi ki részét a pompás sport gyönyöreiből. Mint halljuk, a nyár folyamán a tenniszársaságok között gyakrabban is tennisversenyek lesznek, melyek igen érdekeseknek ígérkeznek.

— **Hivatalos hirdetés.** Tudomására hozom a város közönségének, hogy az 1905. évre engedélyezett cservágságból kitérmett 452 méter hasab és 1226 méter bot (galy) eladás a házi pénztár által a hivatalos órák alatt 1905. május hó 10. napjától megkezdetik. Sátoraljuhely, 1905. május hó 5-én. Székely Elek polgármester.

— **Tolvaj újságárus.** Fekete Oszkár, a sauhelyi színház karmestere e hó 8-án egy csomagot adott át Klein Dávid nevű 18 éves rikkancsnak, hogy vigye azt el a postára. A rikkancs a kapott 2 koronát zsebre vágta, a csomagot pedig — melyben egy új fekete öltöny volt — Egerbe vitte, a hol azt értékesítette. Az egri rendőrség az ujhelyi kapitányság megkeresésére elfogta Klein Dávidot, a kit most toloncuton fognak Ujhelybe visszahozni és a büntető bíróságnak átadni.

— **Végzetes orvosság.** Simkó János bárfai lakos, napszámot erős gyomorgöres bántotta és minthogy a nyavalya sem magától, sem pedig a javasasszonyok olcsó háziszereitől nem akart megszűnni, Simkó orvost hívatott, aki orvosságot rendelt neki, utasítván a beteget, hogy csak szedje be azt egy hörpintésre az egész üveggel, a baj rögtön el fog mulni. Simkó lelkiismeretesen fogadta meg az orvos utasítását és az orvosságot a 20 grammos üveggel, dugóval és vignetával együtt beszedte. A baj természetesen el nem múlt, sőt annyira hevesebb lett, hogy Simkót Bpestre kellett szállítani, a hol most az orvosságos üveget kioperálják belőle.

— **Dunky fivérek** és es kir. udvari fényképészeknek rendes 2 heti kirándulásokon kívül, ami legközelebb május hó 21-én és 22-én lesz, egy állandó megbízottjuk van itteni műtermükben és így levételek minden nap eszközlötnek.

— **„Tolnai Világ Lapja”** című képes hetilap legutóbbi számban rendkívül érdekes cikksorozat kezdődik. A legkiválóbb magyar színésznők fényképeit mutatja be legjobb szerepeiben s maguk a színésznők írják meg életrajzaikat. „Tolnai Világ Lapja” május 6-án megjelent száma igazán dúsz tartalommal jelent meg, s bátran mondhatjuk, hogy ezen magyar képes lap felveszi a versenyt a híres és százezrekben megjelenő német lapokkal szépség és ár tekintetében. A mai számban Kürty Klárát mutatja be 6 különféle szerepeiben. A művésznő a képekhez maga írta meg a cikket „Emlékeim” cím alatt.

— **(Mint minden évben,** ugy az idén is nagyértékű karácsonyi ajándékkal fogja meglepni előfizetőit a Pesti Napló. Ez a kitűnően szerkesztett, élénk és tartalmas lap minden egyes alkalommal bámulatot és elragadtatást keltett ajándékalbumaival előfizetői körében s ezek évről évre sok ezer új előfizetőt hódítottak e lapnak, mert azok valóban ugy a tartalom becésére, mint a kiállítás pompájára nézve felülhulnak minden várakozást. Az

idén a Pesti Napló „Modern Magyar Festőművészek” című albumot fog kiadni előfizetőinek, melynek előkészítő munkálatai már serényen folynak. Ez az album fényben és tartalomra nézve még az eddigieket is felül fogja mulni és ingyen fogja megkapni a Pesti Napló minden előfizetője, aki addig legalább 1/2 évet befizetett és egy további fél évi előfizetésre magát kötelezte. A Pesti Napló előfizetési ára egész évre 28 kor. — 1/2 évre 14 kor. — 1/4 évre 7 kor. — Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal, Budapest VI, Andrassy-ut 27.

A közönség köréből,

(Alak és tartalomért a beküldő felelős.)

Nyilatkozat.

Talán a jó ízlés ellen vétek, ha Reichard Armint választva méltatom de az ember celekedeteiben nem követheti mindig a bon-ton szabályait, azért kérem szives elnézésüket. „Múlt” cikkemet és így természetesen a Reichard Arminra vonatkozólag mondottakat is egész terjedelmében fantartom, sőt azt hiszem nagyon is tárgyilagos voltam, pusztán a száraz tények regisztrálására szorítkoztam; hivatásos újságíró gyönyörű színezéssel tudta volna ezt tarkítani. A Reichard Armin vadaskodásait pedig éppenséggel nagyon is enyhé színben adtam vissza, mert ő feljelentésében még többet mondott, azt, hogy igen veszedelmes dolog, a „Léhner-családnak” a zálogházi engedélyt kiadni, mert L. Gy. a szegény emberekről az utolsó testi ruhát is le fogja szedni, a mit egy olyan emberről állítani, bárki legyen is az a Lehner Gyula, aki még eddig kihágásért sem volt büntetve és valakiről ilyesmiket előre feltételezni, midőn üzletét még meg sem nyitotta, csak az egészséges versenytől való félelem szülte vakmerő ráfogásnak minősíthető. Szemérmelenség tehát tényeket letagadni!

Reichard Armin, hogy cikkem hatását gyengítse, egyéniségéhez méltó nagyfokú neveltségüket enged meg magának, azt állítván többek között felőlem, hogy az iródmról akartam életjelt adni. Nincs szükségem ilyen ostobaságokkal szemben védekezni, mert ugy hiszem, eddigi tevékenységem nem mutatja, hogy bármikor is reklamározási intenció vezérelt volna, hogy a jelen esetben sem ez volt, ennek bizonyosságát kijelentem, hogy a cikk megírásának eszméje nem kizárólag tőlem ered. Buza Barna és még egy harmadik ural városi ügyekről beszélgettünk, Buza Barna ur több édeskes esetet sorolt fel, mire én azt mondtam, tudok én mindezeknél különbet és elbeszéltem neki az esetet, bizonyítva ezt az éppen aznap kézbesített elutasító határozattal. Már olvasás közben felháborodásait fejezte ki, midőn pedig végigolvastam felkért, hogy írjam ezt meg a legközelebbi számban. Eleinte vonakodtam, — de mert ugys eltökélt szándékom volt előbb-utóbb ezt a nyilvánosság elé hozni és mert ugy véltem, hogy ezzel a közérdeknek már is „szolgálatot” tehetek, megírtam a cikket egy már végérvényesen oldottott kérdéssről.

Ez az ügy már régóta közbeszéd tárgyát képezte, tartoztam tehát ezzel a saját reputációmnak is és nem az ügyvédi honorarium lebegett szemem előtt, mert becsületszavamra kijelentem, hogy erről ügyfelemmel mindaddig egy szót sem beszéltem, hanem egyedül az ügy igazsága vezérelt és L. Gy. személye előttem csak másodrendű kérdés volt.

Egy pillanatig sem exponáltam volna magam, ha nem volnék teljesen áthatva az ügy iránti igazságérzettel és birok annyi iudiciummal megállapítani azt a határt, melyen túl egy ügy érdemnyesen nem képviselhető. Es bármikor is, ha igazságtalanságot fogok látni, az

ellen sikra szállok, az ügyért és nem az ügyfélért.

Elhiszem, hogy ez a hírlapi szelölöztetés Reichard Arminnak mély fájdalmakat okozott, mert ő ezt az ügyet ép ugy mint az iródmát teljesen el szeretné altatni és hogy ilyen fixa ideái támadnak, ezt csak annak tulajdonitom, hogy üzletében a bezárolgott párnák és más egyéb testi ruhák helyett a versenytől való félelmében már csak álomképeket lát a régmúlt idők dícsőségéről.

Ugy látom, hogy Onnek nyugalomra van szüksége, azért ne fokozza fájdalmát még azzal a fejtorő számításal is, hogy én milyen összegű díjat fogok kapni, már én csak megélek valahogy, de Ön kedves, arról panaszodik, hogy nem tud megélni, hát nagyon érdekes volna megtudni, hogy tulajdonképen hány procentit is szed attól az annyira önzetlenül megvédett szegény néptől, mert az Ön szegénysége tényleg kell, hogy részvétet ébreszsen.

Nincs több mondanivalóm. Hogy ezek után Reichard Armin számszámtyárkodásaival tehetetlen dühöben milyen véleményeket táplál felőlem, azzal én édes keveset törődöm, mert hál’ Istennek még nem Reichard Arminok alkotják a társadalmat. Sátoraljuhely, 1905. május 9.

Dr. Róth József.

NYILT-TÉR.

Legkiválóbb és legelterjedtebb

ásványvizek a

Polenai (uradalmi jelzéssel)

Szolyvai

Luhri Erzsébet

Elsőrangú asztali és gyógyvizek.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

HIRDETÉSEK

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Friedman Mórné

okl. szülész nő

lakik: Deák-utca 819.

Műfogakat és egész fogsorokat

kiválóan készít

Magyar Ferenc

fogtechnikus

Sátoraljuhely, Kossuth-u. 181

Eltört és nem jól illő fogsorok átalakítása 2 óra alatt.

